

ИЗСЛЕДВАНЕ НА АВТОНОМНИ ИНВЕРТОРИ НА НАПРЕЖЕНИЕ

докт. инж. Димитър Димов ВМЕИ - ВАРНА
ст. ас. инж. Ивайло Богданов Цеков ВМЕИ - ВАРНА
ас. инж. Виктор Йорданов Борисов ВМЕИ - ВАРНА
ст. ас. инж. Георги Евтимов Тодоринов ВМЕИ - ВАРНА

В системите за гарантирано захранване най-широко приложение намират инверторите на напрежение. В различни случаи в зависимост от стойността на захранващото напрежение, стойността и характера на товара, изискванията към захранващото напрежение и др. се предпочита една или друга схема.

В настоящата работа се анализират две схеми - разновидности на автономен инвертор на напрежение със средна точка на изходния трансформатор.

Първата схема (Fig. 1a - сх. 1) има два комутиращи тиристора (VS_2 , VS_4) и един комутиращ кондензатор (C). Втората схема (Fig. 1b - сх. 2) има един комутиращ тиристор ($VS_{2,4}$) и два комутиращи кондензатора (C_1 , C_2). Схема 2 има допълнително два зарядни диода (VD_3 , VD_4).

Ако приемем, че в интервала $\Delta t = 0 \dots t_1$ е отпущен тиристор VS_1 (за двете схеми) следва зареждане на кондензатора C (C_1) за сх. 2 от захранващия източник E , през неработещата в момента първична намотка на трансформатора (W_{12}) и отпускането тиристор VS_1 . В момента $t = t_1$ се отпуска комутиращият тиристор VS_2 ($VS_{2,4}$), който прилага през захранващия източник обратно напрежение върху работещия тиристор и го запушва. Следва заряд на кондензатора C (C_1) и презареждането на C (C_2) при отпускането на другия работен тиристор VS_3 . По-нататък процесите са аналогични.

Последователността в работата на тиристорите е показана в табл. 1 чрез логическите променливи T_1 до T_4 и B_1 , B_2 , където:

	$0 + t_1$	$t_1 + t_2$	$t_2 + t_3$	$t_3 + t_4$
T_1	1	0	0	0
T_2	0	1	0	0
T_3	0	0	1	0
T_4	0	0	0	1
B_1	1	0	1	0
B_2	0	1	1	0

табл. 1

$T_1 = 1$ - включен тиристор VS_1

$T_1 = 0$ - изключен тиристор VS_1

От принципа на работа на инверторите и табл. 1 се вижда, че извън комутационния интервал винаги работи само един тиристор, от което следва, че схемата трябва да се описва поинтервално.

След направените общоприети допускания за идеалност на вентилите, захранващия източник и трансформатора с пренебрегва се намагнитващия контур с е съставен еквивалентна схема на инверторите (Фиг. 3).

С пунктирна линия са дадени допълнителните елементи, които са включени в сх. 2, като се изключват от модела за сх. 1 кондензатора С и комутиращите тиристори VS₂, VS₄, чиито функции се изпълняват от кондензаторите C₁, C₂ и комутиращия тиристор VS_{2,4}.

Заместващата схема на трансформатора включва индуктивностите на разсейване на трите намотки (W₁₁, W₁₂, W₂), активните им съпротивления (R_{1'}, R₂, R_{3'}), приведени към намотката W₁₂ и два идеални трансформатора (Tr₁, Tr₂) [1,2]. Кофициентите на трансформация на трансформаторите са: $k_{tr_1} = \frac{W_2}{W_{12}}$; $k_{tr_2} = \frac{W_{12}}{W_{12}} = 1$.

След като съставим поинтервално системите диференциални уравнения (СДУ), отразявани състоянието на сх. 1 при работа на отделните тиристори и ги обединим посредством логическите функции (табл. 1), получаване обобщена СДУ (1).

$$\begin{aligned}
 p.I_1 &= \frac{1}{L_{1'} + L_2 + L\Phi_{1'}} \cdot \left[B_{11}.E + B_{21}.U_C - R_{21}.I_1 - R_{1'}.(I_1 - I_{2'}) - \right. \\
 &\quad \left. - U_{C\Phi_{1'}} - U_{C\Phi_{2'}} + p.I_{2'}.(L_{1'} + L\Phi_{1'}) \right] \\
 p.I_{2'} &= \frac{1}{L_{1'} + L_3' + L\Phi_{1'}} \cdot \left[B_{11}.E + \bar{B}_{21}.U_C - R_{3'}.I_{2'} + R_{1'}.(I_1 - I_{2'}) + \right. \\
 &\quad \left. + U_{C\Phi_{1'}} + U_{C\Phi_{2'}} + p.I_{11}.(L_{1'} + L\Phi_{1'}) \right] \\
 p.I_d' &= \frac{1}{L\Phi_2} \cdot \left[U_{C\Phi_{2'}} - R_d'.I_d' \right] \\
 p.U_C &= \frac{1}{C} \cdot \left[\bar{B}_{21}.I_{2'} - B_{21}.I_1 \right] \\
 p.U_{C\Phi_{1'}} &= \frac{1}{C\Phi_{1'}} \cdot \left[I_1 - I_{2'} \right] \\
 p.U_{C\Phi_{2'}} &= \frac{1}{C\Phi_{2'}} \cdot \left[I_1 - I_{2'} - I_d' \right]
 \end{aligned} \tag{1}$$

където:

$$\begin{aligned} p.I_{11} &= p.I_1 \quad \text{при } I_1 > 0 \\ p.I_{11} &= 0 \quad \text{при } I_1 = 0 \\ p.I_{22'} &= p.I_2' \quad \text{при } I_2' > 0 \\ p.I_{22'} &= 0 \quad \text{при } I_2' = 0 \end{aligned} \quad (2)$$

Аналогично за сх.2 получаваме обобщена СДУ (3):

$$\begin{aligned} p.I_1 &= \frac{1}{L_1' + L_2 + L\Phi_1'} \cdot \left[B_1 \cdot E + \bar{T}_1 \cdot Uc_1 - T_2 \cdot Uc_2 - [R_1' + R_2] \cdot I_1 + \right. \\ &\quad \left. + R_1' \cdot I_2' - Uc\Phi_1' - Uc\Phi_2' + p.I_{22'} \cdot [L_1' + L\Phi_1'] \right] \\ p.I_2' &= \frac{1}{L_1' + L_2 + L\Phi_1'} \cdot \left[B_1 \cdot E + T_1 \cdot Uc_1 + [\bar{B}_1 - T_1] \cdot Uc_2 + R_2' \cdot I_2 - \right. \\ &\quad \left. - [R_1' - R_2'] \cdot I_1 + Uc\Phi_1' + Uc\Phi_2' + p.I_{11} \cdot [L_1' + L\Phi_1'] \right] \\ p.Id' &= \frac{1}{L\Phi_2} \cdot [Uc\Phi_2' - R_d' \cdot Id'] \\ p.Uc_1 &= \frac{1}{C_1} \cdot Ic_1 \\ p.Uc_2 &= \frac{1}{C_2} \cdot Ic_2 \\ p.Uc\Phi_1' &= \frac{1}{C\Phi_1'} \cdot [I_1 - I_2'] \\ p.Uc\Phi_2' &= \frac{1}{C\Phi_2'} \cdot [I_1 - I_2' - Id'] \end{aligned}$$

За система (3) са валидни условията (2) и (4):

$$\begin{aligned} Ic_1 &= T_1 \cdot I_2' - \bar{T}_1 \cdot I_2 \quad \text{при } Uc_1 > 0 \\ Ic_1 &= 0 \quad \text{при } Uc_1 = 0 \\ Ic_2 &= T_2 \cdot I_1 - \bar{T}_2 \cdot I_1 \quad \text{при } Uc_2 > 0 \\ Ic_2 &= 0 \quad \text{при } Uc_2 = 0 \end{aligned} \quad (4)$$

СДУ са решени за автономни инвертори, изпълнени по сх.1 и сх.2 със следните данни: $E=60V$, $C=C_1=C_2=10\mu F$, $L_1'=1.58mH$, $L_2=L_2'=3.46mH$, $R_1'=0.1\Omega$, $R_2=0.2\Omega$, $R_d'=0.2\Omega$, $k_{tr_1}=5.85$, $C\Phi_1=34\mu F$, $L\Phi_1=242mH$, $L\Phi_2=50mH$, $C\Phi_2=21\mu F$, $R_d=140+850\Omega$, $t_n=5ms$.

След като намерим неизвестните в система (1) и (3) определяме натоварването на тиристорите по напрежение $U_{ak,pr}$, $U_{ak,obr}$ и схемното време за възстановяване t_q , където напреженията на работен и комутиращ тиристор, съответно за сх.1 и сх.2 са дефинирани от (5) и (6):

$$\begin{aligned} U_{aki} &= T_2 \cdot (E - U_c) - T_2 \cdot U_c + T_4 \cdot E \\ U_{akz} &= T_1 \cdot (U_c - E) - T_1 \cdot E + T_4 \cdot U_c \end{aligned} \quad (5)$$

$$U_{ak1} = T_2 \cdot (E - U_{ci}) + T_3 \cdot (U_{cz} - U_{ci}) + T_4 \cdot (E - U_{ci}) \quad (6)$$

$$U_{ak2,4} = T_1 \cdot (U_{ci} - E) + T_3 \cdot (U_{cz} - E)$$

Получени са времендиаграми и графични зависимости за изследваните схеми, които имат много добро съвпадение с експерименталните резултати при участъците в които напреженията върху елементите са допустими за реалния модел.

В приложение 1 са дадени само някои от получените графични зависимости, които потвърждават направените изводи. Величините са дадени в относителни единици, като:

$$U_{ak*} = \frac{U_{ak}}{E}, \quad t_{q*} = \frac{t_q}{T/2}, \quad R_{d*} = \frac{R_{dnom}}{R_d}$$

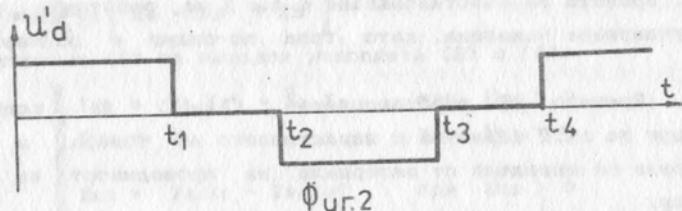
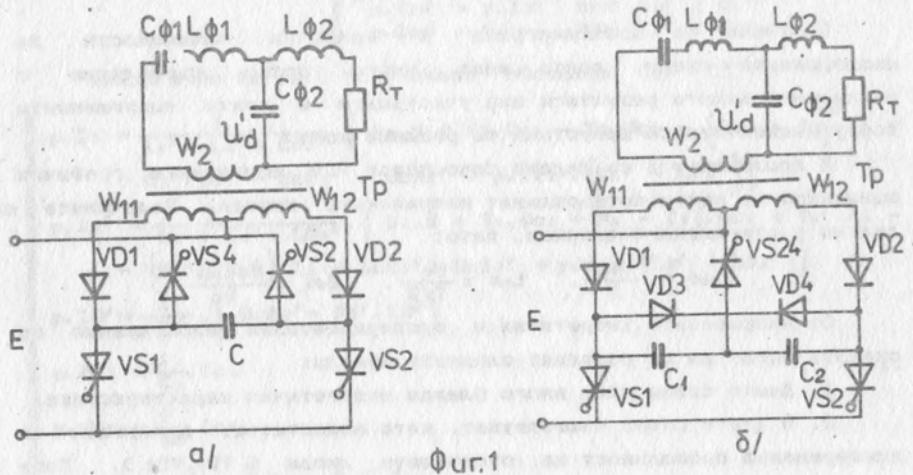
От направените теоретични и експериментални изследвания на схемата могат да се направят следните изводи:

1. Двете схеми имат много близки енергетични характеристики.
2. В двете схеми съществуват, като недостатък, интервали на едновременна проводимост на отсичащите диоди (VD_1, VD_2). Това по-силно е изразено в схема 2.
3. Времето за възстановяване (t_{q1}) за работните тиристори при натоварване нараства, като това по-силно е подчертано при сх.1.
4. Времето за възстановяване (t_{q2}) на комутиращите тиристори за сх.2 нараства с нарастването на товара, а за сх.1 това време се определя от интервала на проводимост на работния тиристор.
5. Натоварването на тиристорите по напрежение $K_u = \frac{U_{ak \max}}{E}$ е по-голямо при сх.2.

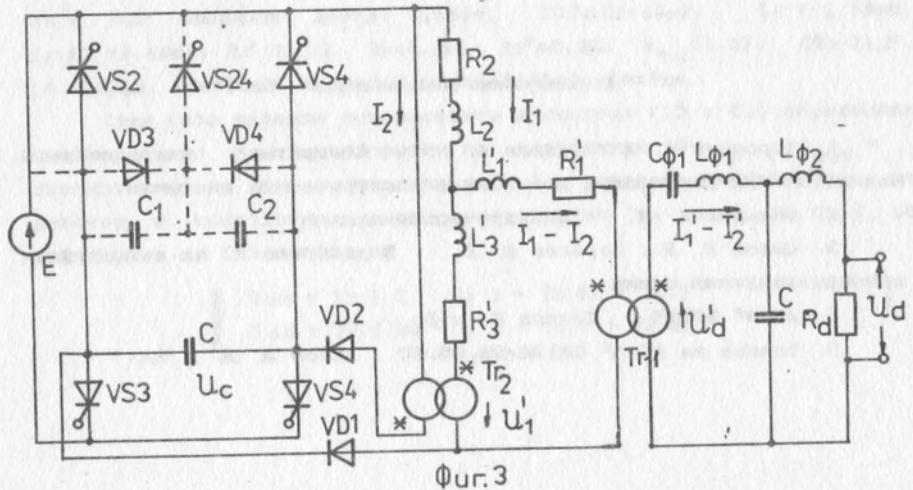
Използвана литература:

1. Коротков Б. А., Попков Е. И. Алгоритмы имитационного моделирования переходных процессов в электрических системах
2. Вольдек А. И. Электрические машины
3. Цеков И. Б., Борисов В. Я. Моделиране на вентилни преобразувателни схеми
4. АС № 37215 Петков Р. и др.
5. заявка за АС № 92132/08.06.90 Юдов Д. Д. и др.

Приложение 1

Фиг.2

Фиг.3

Приложение 2

